

Winter 1-1-2008

Mesih ve Kültür (Christ and Culture)

Larry Poston
lposton@messiah.edu

Follow this and additional works at: https://mosaic.messiah.edu/brs_ed

Part of the [Anthropology Commons](#), [Christianity Commons](#), and the [Near Eastern Languages and Societies Commons](#)

Permanent URL: https://mosaic.messiah.edu/brs_ed/13

Recommended Citation

Poston, Larry, "Mesih ve Kültür (Christ and Culture)" (2008). *Bible & Religion Educator Scholarship*. 13. https://mosaic.messiah.edu/brs_ed/13

Sharpening Intellect | Deepening Christian Faith | Inspiring Action

Messiah University is a Christian university of the liberal and applied arts and sciences. Our mission is to educate men and women toward maturity of intellect, character and Christian faith in preparation for lives of service, leadership and reconciliation in church and society.

Mesih ve Kültür

Larry Poston

Yirminci yüzyılın ortasında teolog ve yazar H. Richard Niebuhr, Hıristiyanlar'ın, yaşadıkları kültüre karşı tutumlarını kategorize edecek bir model tasarlamıştır. Niebuhr'un kitabı *Mesih ve Kültür*, Hıristiyanlar'ın çeşitli kültürlerle olan ilişkilerinin milyonlar tarafından anlaşılmasını sağlayan çağdaş bir klasik haline gelmiştir. Niebuhr'un öne sürdüğü beş yaklaşım şöyledir:

- 1. Mesih ile Kültür Birbirine Karşıttır.** Bu yaklaşım, insan kültürünün toptan yozlaşmış ve kurtarılamaz olduğuna inanan *ayrımcılar* tarafından benimsenir. Bu duruşun taraftarlarına göre günah, kurumların, toplumsal yapıların, örneğin kentlerin ve şirketlerin içinde yuvalanmıştır. Buna göre dünya, "kötülüğün gücü altındaki bir âlemdir; ışığın egemenliğine mensup olanların girmemesi gereken karanlık bölgedir; yalanın, nefretin ve cinayetin egemenliğiyle nitelenir; Kayın'ın mirasçısıdır" (sf. 48). Bu görüşe katılanlar Pavlus'un 2. Korintliler 6:17'deki "*Bu nedenle, "İmansızların arasından çıkıp ayrılın" diyor Rab. "Murdara dokunmayın, Ben de sizi kabul edeceğim"* sözlerini destek alırlar. "Mesih ile Kültür Birbirine Karşıttır" düşüncesini benimseyenlerin çoğu, "seküler" toplumla mümkün olduğunca az ilişki içinde olan küçük topluluklar oluşturur.
- 2. Mesih Kültürün İçindedir.** Niebuhr'a göre bu, Tanrı'nın egemen iradesini insan kültürleri *içinden ve içinde* yürütmekte olduğuna inanan *ılımlıların* yaklaşımıdır. İtiraf etmek gerekirse, kültür içindeki belli başlı öğelerin insan günahının ürünleri olduğu kabul edilmelidir, fakat çoğu kez kültür basitçe *insan* olmanın bir sonucudur. İnsanlar Tanrı'nın benzeyişinde yaratıldıkları için, kültürlerinin de bir bakıma Tanrı'nın benzeyişinden öğeler taşıdığı kabul edilir. Sonuç olarak, kişinin kendini kültürden soyutlamasına gerek olmadığı gibi, Tanrı'nın insanlık için güttüğü tasarının, insanın yarattığı çeşitli öğeler ve biçimler aracılığıyla nasıl yürütüldüğünü öğrenmek amacıyla kültürle ilgilenmek gereklidir. Bu yaklaşımı izleyenler, Filipililer

4:8 gibi ayetleri vurgulamayı uygun bulurlar: “*Sonuç olarak, kardeşlerim, gerçek, saygıdeğer, doğru, pak, sevimli, hayranlık uyandıran, erdemli ve övülmeye değer ne varsa, onu düşünün.*”

- 3. Mesih Kültürden Üstündür.** Niebuhr bu görüşe *uzlaşmacı* yaklaşım adını verir. İlk yaklaşıma göre insan kültürünü tümüyle reddetmek veya ikinci yaklaşıma göre olduğu gibi kabul etmek yerine bu üçüncü yaklaşımı benimseyenler, Kutsal Kitap’a dayalı Hıristiyanlık’ın ilke ve kuralları ile insanlığın kültürler içinde kendini gösteren çeşitli dışavurumları arasında bir uzlaşma ortaya koymaya çalışır. Thomas Aquinas’ın yaşamında görülen uzlaşmacı tutumun bunu en doğru biçimde açıkladığı düşünülür: Aquinas, “Radikal Hıristiyanlar’la birlikte dünyayı reddetti. Ancak kendisi, kültürü ve aile kavramını koruyan, öğretimi savunan, ulusları yargılayan, toplumda dinsel yaşamı yöneten kilisenin bir keşişiydi”. Bu yaklaşımın destekçileri, tıpkı “Mesih ile Kültür Birbirine Karşıttır” yaklaşımını benimseyenler gibi, “dünya” ile “kilise” arasında bir ayırım yapar. Ancak uzlaşmacılar, toplumdan *kalıcı* biçimde çekilmezler; kurumsal kiliseye *kutsal “sığımak”* olarak giderler; “dünya”ya dönüp orada “tuz ve ışık” olarak işlev gösterebilmek için kilisede güçlenirler.
- 4. Mesih, Kültürü Dönüştürür.** Reformcu John Calvin, Hıristiyanlar’ın içinde buldukları kültürü Hıristiyan kültürüne *dönüştürmekle* sorumlu olduklarını öğretmiştir. Calvin, politik, ekonomik, yasal, düzenleyici veya eğitimle ilgili olsun, tüm sosyal kurumların Tanrı’nın yetkisi altına getirilmesi gerektiğine inanıyordu. Niebuhr, bu yaklaşım taraftarlarına *dönüşümcü* adı verir ve “tarihi, Mesih’te Tanrı’yla yüzleşme olarak gördüğünden, yaratılış ve kültür dünyasının yok olacağı nihai bir son beklemez, bunun yerine Rab’bin her şeyi kendi yüceliğiyle dönüştürebilecek güçte olduğunun farkındadır”. Augustine gibi dönüşümcü teologlara göre yeniden doğuş, insan zihnini günaha düşüşün etkilerinden özgür kılarak toplumdaki çeşitli sosyal oluşumları inşa etmeleri, yeniden oluşturmaları, yenilemeleri ve/veya iyileştirmeleri için Hıristiyanlar’ı güçlendirir. Hedef, “insanlığın tüm doğasını ve kültürünü krallık yasalarının içsel levhalara (yüreklerle) yazılmış olduğu bir Tanrı krallığı haline dönüştürmekten” ibarettir.
- 5. Mesih ile Kültür Çelişki İçindedir.** Niebuhr bu tavrı benimseyenleri *düalist* olarak tanımlar. “Çelişikçiler”, insanın günahın derinliklerine saplandığını kabul eder; buna bağlı olarak insan kültürünün bütün yönelimi kötü ve yozdur. Aynı zamanda, günahlılık içinde dahi olsa insanın Tanrı’nın benzeyişini yansıttığı kabul edilir. Ne var ki günah, bu benzeyişi Tanrı’nın tasarladığının bozulmuş bir resmine döndürmüştür. Çelişki pek çok düzeyde görülür. Örneğin insan, “yeryüzünü doldurmak ve onu denetimlerine almak, tüm canlılara egemen olmak ve Aden bahçesine bakması ve onu işlemesi” için Adem’de yaratıldı. Ancak günah, bunları yapma kabiliyetini şiddetli biçimde etkiledi. Havva’nın uğradığı lanet yüzünden artık yeryüzünü doldurmak acı ve zahmetle mümkün olabilecekti. Adem’in uğradığı lanet sebebiyle yeryüzünü denetim altında almak şimdi “diken ve çalı” toplamak demektir. “Hayvanlar âlemine egemen olma sorumluluğu”, insanı örtecek deri giysi üretmek üzere hayvanları öldürme gerekliliğiyle bozuldu; Adem ile Havva, Yaşam Ağacı’ndan yememeleri için Aden bahçesinden kovuldu; artık ona bakma ve onu işleme sorumlulukları yoktu. “Çelişikçiler”, yaşamlarında her gün yüreklerinde korkunç bir “bölünme” hisseder. Aden bahçesindeki özgün görevlerini yerine getiren insanlar olarak yaşama sorumluluğu ile Mesih’te yeni yaratılmış Hıristiyanlar olarak yaşama sorumluluğu arasında kalırlar. Elçi Pavlus, bu “bölünme”den 1. Korintliler 7:32-35’te söz eder.

Her görüş, bir bakıma Kutsal Kitap’tan bazı gerçekler barındırır, fakat bunlardan hiçbiri bu konu hakkında Kutsal Kitap’ın bütün öğretilerini içermez. Dikkatli Hıristiyanlar, yaşamlarında uğraştıkları alana veya konuya göre, kendilerini bu yaklaşımlar arasında gidip gelirken bulacaklardır. Bazı durumlarda “ayrımcı” görüş uygulama bakımından Kutsal Kitap’a en uygun olanı gibi görünebilirken bir diğerinde “ılımlı” yaklaşım doğru olabilir. Niebuhr’un modeli, belli bir konuda bizim için mümkün olan olasılıkları sınıflandırmamıza ve diğer Hıristiyanlar’ın aldıkları kararları neye dayandırdıklarını anlamamıza yardımcı olabilir. Böylece yaptıklarına bakarak bir kimsenin “Kültürü Dönüştüren Mesih” taraftarı olduğunu veya bir diğerinin belli bir durumda oldukça farklı bir çözüm benimseyen “Mesih Kültüre Karşı” destekçisi olarak sınıflandırılabileceğini anlayabiliriz. Bu farklılıkları anlamamızın, diğer Hıristiyanlar’ın davranışlarının nedenini bilerek birbirimizle çok daha iyi bir uyum içinde yaşamamıza oldukça yararı dokunacaktır. ♦ (çev:YYY)